

Kepercayaan Jangkaan Keupayaan Kendiri Dalam Kalangan Pelajar Kursus Bahasa Arab

Ghazali Yusri

gy_ar@yahoo.com

Akademi Pengajian Bahasa
Universiti Teknologi MARA

Nik Mohd Rahimi

nrahimi@ukm.my

Fakulti Pendidikan
Universiti Kebangsaan Malaysia

Parilah M. Shah

drparila@hotmail.com

Fakulti Pendidikan
Universiti Kebangsaan Malaysia

Wan Haslina Wah

afifiyad@yahoo.co.uk

Fakulti Perubatan
Universiti Kebangsaan Malaysia

Ahmed Thalal Hassan

thalal@umk.edu.my

Pusat Pengajian Bahasa dan Pembangunan Insaniah
Universiti Malaysia Kelantan

Abstrak

Kursus bahasa Arab di Universiti Teknologi MARA (UiTM) merupakan satu subjek elektif kepada pelajar peringkat ijazah sarjana muda. Objektif kajian ini adalah untuk melihat tahap kepercayaan jangkaan keupayaan sendiri (*self-efficacy*) dalam kalangan pelajar dalam konteks kemahiran lisan bahasa Arab di UiTM. Ia berbentuk kajian campuran antara kuantitatif dan kualitatif serta menggunakan instrumen soal selidik pembelajaran sendiri (*self-regulated learning*) yang diubah suai daripada skala *The Motivated Strategies for Learning Questionnaire* (MSLQ) serta temu bual. Data kuantitatif dianalisis dengan menggunakan perisian SPSS versi 17 yang melibatkan seramai 445 orang sampel yang dipilih melalui teknik persampelan rawak berstrata (*stratified random sampling*). Data kualitatif pula dianalisis dengan menggunakan perisian NVIVO7 yang melibatkan 13 siri temu bual bersama pelajar. Dapatan kajian menunjukkan bahawa secara keseluruhan, kepercayaan jangkaan keupayaan sendiri pelajar berada pada tahap yang tinggi. Penelitian terhadap komponen ini pula menunjukkan bahawa jangkaan untuk berjaya dalam kursus di UiTM berada pada tahap yang tinggi manakala jangkaan untuk menguasai kemahiran lisan bahasa Arab secara umum berada pada tahap yang sederhana. Kajian ini mencadangkan agar konsep jangkaan terhadap keupayaan sendiri perlu diterapkan dalam kalangan pelajar bersesuaian dengan pencapaian mereka yang berbeza. Begitu juga, bahan pembelajaran

yang autentik perlu digunakan dalam pembelajaran bagi menjadi satu penanda aras kepada matlamat pembelajaran kemahiran lisan bahasa Arab.

Katakunci: kepercayaan jangkaan keupayaan sendiri, pembelajaran bahasa Arab, kemahiran lisan bahasa Arab, pembelajaran sendiri, MSLQ.

Self-Efficacy Among Students Of Arabic Language Course

Abstract

The Arabic course at Universiti Teknologi MARA (UiTM) Malaysia is an elective offered to first degree students. The objective of this study was to investigate students' self-efficacy in learning oral Arabic at UiTM. It was a mixed method of quantitative and qualitative study using a questionnaire adapted from *The Motivated Strategies for Learning Questionnaire* (MSLQ) and interviews. Quantitative data were analysed using SPSS 17, involving 445 samples which were chosen by using the stratified random sampling technique. Qualitative data were analysed using NVIVO7 engaging 13 interviews with students. The study found that, overall; the level of self-efficacy among the students was high. Further investigation found that self-efficacy towards success in the oral Arabic course in UiTM was high while self-efficacy towards mastering oral Arabic in general was moderate. This study suggests that the concept of self-efficacy should be implemented and nurtured among students and it should be in line with their different abilities in oral Arabic. On the other hand, authentic learning materials should also be used in learning in order to become an ultimate benchmark in learning oral Arabic.

Keywords: self-efficacy, Arabic language learning, oral Arabic skills, self-regulated learning, MSLQ.

Pendahuluan

Bahasa Arab di Universiti Teknologi MARA (UiTM) berada dalam kelompok bahasa ketiga. Bermula Jun 1999, pihak pengurusan UiTM menjadikan kursus bahasa ketiga sebagai satu kursus keperluan universiti, lalu mengangkatnya menjadi satu kursus wajib kepada para pelajar UiTM pada peringkat Ijazah Sarjana Muda. Mereka perlu memilih salah satu bahasa ketiga yang ditawarkan dan mengikutinya selama tiga semester. Setiap semester, kursus tersebut diperuntukkan dengan dua jam kredit yang menyamai dua jam temu seminggu. Secara kumulatifnya, selama tiga semester, mereka mengikuti kelas bahasa ketiga sebanyak enam jam kredit atau menyamai 84 jam temu, iaitu 28 jam temu bagi setiap semester (The Academic Affairs Division, 2009).

Pembelajaran sendiri

Konsep kepercayaan jangkaan keupayaan sendiri yang digunakan dalam kajian ini diambil daripada konsep pembelajaran sendiri. Pembelajaran sendiri adalah satu proses pembelajaran yang berasaskan pelajar. Mereka mengaktifkan dan mengekalkan aspek kognitif, kelakuan dan afektif secara sistematik dengan tujuan untuk mencapai matlamat pembelajaran mereka (Brophy, 1998; Pintrich & Schunk, 1996). Ia bukan satu keupayaan mental atau prestasi pelajar tetapi merupakan satu proses arahan sendiri yang memandu keupayaan mental pelajar untuk berfungsi dalam melakukan tugas. Prinsip utamanya ialah sama ada pelajar menunjukkan inisiatif sendiri, ketekalan dan mengadaptasikan kemahiran mereka untuk melakukan tugas tersebut (Zimmerman & Martinez-Pons, 2004). Ia juga menekankan konsep autonomi dan tanggungjawab pelajar terhadap pembelajaran mereka sendiri (Paris, 2004), iaitu berbentuk pengawasan sendiri (*self-directed*) dan kepercayaan sendiri.

Pelajar yang mempunyai pembelajaran sendiri mempunyai inisiatif sendiri ketika belajar, mampu mengawal metode dan strategi pembelajaran mereka sendiri bagi disesuaikan dengan objektif pembelajaran yang mereka sendiri tetapkan (Olaussen & Braten, 1999). Ia adalah satu proses aktif dan konstruktif yang mengawal aspek kognitif, metakognitif, motivasi, tingkah laku dan melibatkan pengurusan sumber masa dan suasana pembelajaran (Pintrich & De Groot, 1990) berdasarkan matlamat akademik dalam konteks persekitaran mereka (al-Alwan, 2008).

Kajian al-Alwan (2008) menunjukkan bahawa pelajar berprestasi tinggi mencatatkan tahap yang lebih tinggi dan signifikan berbanding pelajar berprestasi rendah dalam semua komponen pembelajaran sendiri melainkan aspek usaha, belajar bersama rakan dan mencari bantuan, selari dengan dapatan kajian terdahulu (VanZile-Tamsen & Livingston, 1999). Begitu juga kurikulum yang disusun dengan tujuan meningkatkan tahap pembelajaran sendiri juga menghasilkan pencapaian pelajar yang tinggi (Zimmerman & Martinez-Pons, 2004). Bail, Zhang dan Tachiyama (2008) merumuskan daripada kajian mereka bahawa pelajar praijazah yang diberikan kursus mengenai strategi pembelajaran sendiri pada peringkat persediaan praijazah menunjukkan peningkatan pencapaian yang signifikan untuk jangka masa yang lama berbanding pelajar yang tidak mengikuti kursus terbabit.

Berdasarkan skala *The Motivated Strategies for Learning Questionnaire* (MSLQ) oleh Pintrich, Smith, Garcia dan McKeachie (1991), terdapat dua komponen utama dalam strategi pembelajaran sendiri iaitu motivasi dan strategi pembelajaran. Skala motivasi mempunyai tiga komponen utama, iaitu nilai, jangkaan dan afektif. Kepercayaan jangkaan keupayaan pelajar merupakan salah satu subkomponen jangkaan yang juga mempunyai satu subkomponen yang lain iaitu kawalan kepercayaan pembelajaran (*control of learning beliefs*).

Kepercayaan Jangkaan Keupayaan Kendiri

Faktor jangkaan melihat kepada kepercayaan dan persepsi pelajar bahawa mereka mampu menyempurnakan sesuatu tugas, mengawal strategi pembelajaran dan suasana pembelajaran. Pelajar juga bertanggungjawab terhadap pencapaian mereka dan bukannya pihak lain (Lynch, 2006; Pintrich & De Groot, 1990). Konsep jangkaan melihat kebanyakan individu tidak akan melakukan atau meneruskan sesuatu tugas apabila mereka menjangkakan bahawa mereka akan gagal. Mereka mungkin berminat dan menilai tinggi sesuatu tugas, tetapi apabila mereka gagal berulang-ulang kali, maka mereka tidak akan terlibat dalam tugas itu lagi (Margolis & McCabe, 2006; Pintrich & Schunk, 1996). Kejayaan akan menyebabkan pelajar bersedia untuk melaburkan lebih tenaga untuk pembelajaran manakala kegagalan akan mengurangkan keinginan mereka untuk melaburkan masa, usaha dan fokus (Cajkler & Addelman, 2000). Oleh itu, Pintrich dan Schunk (1996) menyatakan bahawa konstruk jangkaan adalah penting, malah dalam kajian empirikal tentang motivasi pencapaian, konstruk jangkaan lebih ditekankan berbanding konstruk minat dan nilai tugas.

Terdapat tiga teori yang mendasari kepercayaan jangkaan keupayaan sendiri, iaitu Teori Jangkaan-Nilai, Teori Persepsi Terhadap Keupayaan Kendiri dan Teori Kepercayaan Jangkaan Keupayaan Kendiri. Teori Jangkaan-Nilai diperkenalkan oleh Atkinson (1957) melalui model jangkaan-nilai dan model ini telah disemak semula oleh Eccles dan Wigfield (1985) dengan menjadikannya berbentuk sosio-kognitif bagi menggambarkan paradigma kognitif semasa dalam motivasi. Melalui kajian korelasi dan longitudinal yang mereka lakukan, mereka secara konsisten mendapati bahawa kepercayaan jangkaan untuk melakukan tugas dan berjaya melakukannya mempunyai hubungan yang rapat dengan pencapaian sebenar dalam ujian serta gred kursus.

Teori Persepsi Terhadap Keupayaan Kendiri berbeza daripada harga diri (*self-esteem*) kerana ia berkaitan dengan penilaian pelajar terhadap keupayaan mereka dalam sesuatu domain tertentu dan lebih bersifat kognitif, manakala harga diri adalah lebih bersifat afektif dan reaksi menyeluruh terhadap diri. Ia tidak terikat kepada domain tertentu seperti persepsi terhadap keupayaan sendiri yang diselidiki berdasarkan domain tertentu seperti kanak-kanak, remaja atau dewasa. Menurut Pintrich dan Schunk (1996), persepsi pelajar terhadap keupayaan sendiri mereka adalah tepat terhadap diri masing-masing dalam domain tertentu. Sekiranya tidak tepat sekalipun, pelajar cenderung untuk menilai keupayaan mereka melebihi keupayaan sebenar mereka dan tidak sebaliknya. Pintrich dan Schunk (1996) juga menyatakan bahawa kajian terhadap persepsi keupayaan sendiri menunjukkan bahawa ia mempunyai kaitan dengan pencapaian dan prestasi.

Teori Kepercayaan Jangkaan Keupayaan Kendiri (*self-efficacy*) melihat bahawa keupayaan untuk berjaya adalah berkait dengan situasi yang spesifik, iaitu menilai keupayaan untuk melakukan tindakan tertentu berdasarkan matlamat tertentu. Pintrich dan Schunk (1996) menyatakan bahawa kajian secara konsisten menunjukkan bahawa kepercayaan jangkaan keupayaan sendiri mempunyai hubungan dengan pencapaian dan prestasi akademik dalam ujian serta tugas sekolah. Kajian juga menyatakan bahawa

kepercayaan jangkaan akan semakin menurun apabila usia semakin meningkat (Pintrich & Schunk, 1996). Manakala Brophy (1998) menyatakan bahawa kajian menunjukkan bahawa usaha dan ketekalan akan lebih tinggi sekiranya pelajar mempunyai kepercayaan jangkaan keupayaan sendiri. Beliau juga menyatakan bahawa kepercayaan ini mempengaruhi pemilihan tugas dan kualiti pembabitian pelajar dalam aktiviti pembelajaran. Dalam konteks pembelajaran bahasa Arab, kepercayaan jangkaan keupayaan sendiri menentukan pemilihan pelajar untuk mempelajari bahasa Arab, dan setakat mana usaha mereka untuk menguasai kemahiran bahasa tersebut. Pelajar yang mempunyai tahap kepercayaan jangkaan keupayaan sendiri yang rendah akan cepat berasa putus asa apabila berhadapan dengan kegagalan atau tekanan dalam pelajaran.

Bandura (1993) menyatakan bahawa kepercayaan jangkaan keupayaan sendiri menyumbang kepada motivasi dalam beberapa bentuk iaitu menentukan matlamat yang ditetapkan, berapa banyak usaha yang perlu dikerahkan, berapa lama mereka tekal dalam menghadapi kesukaran dan bangkit daripada kegagalan. Ia juga memberi kesan kepada pemilihan aktiviti, usaha dan ketekalan pelajar. Brophy (1998) merumuskan kajian yang dibuat oleh Bandura, Schunk dan lain-lain tentang cara meningkatkan tahap kepercayaan jangkaan keupayaan sendiri pelajar, usaha dan ketekalan melakukan tugas dan pencapaian yang tinggi. Beliau merumuskan bahawa ini dapat dicapai melalui empat cara iaitu pertama, menggalakkan pelajar meletakkan matlamat yang spesifik, sukar tetapi mampu dicapai, kedua, menunjukkan model tentang strategi melaksanakan tugas secara efektif, ketiga, menyediakan maklumbalas yang membantu pelajar mencapai kejayaan dan keempat, membuat pernyataan yang mempengaruhi pelajar supaya mereka menghargai bahawa mereka sedang meningkatkan keupayaan mereka untuk melakukan tugas yang mencabar dan berusaha dengan sepatutnya.

Permasalahan Kajian

Kemahiran lisan merangkumi kemahiran mendengar dan bertutur. Dalam konteks penilaian kemahiran lisan bahasa Arab di Malaysia, terdapat kajian yang mengkaji kemahiran lisan pelajar sama ada kemahiran mendengar (Nik Mohd Rahimi, 2004) ataupun kemahiran bertutur (Zawawi, 2008). Dalam konteks penilaian kemahiran lisan bahasa Arab pada peringkat UiTM, kajian terdahulu (Norhayuza, Naimah, Sahabudin, & Ibrahim, 2004; Sahabudin, 2003) secara umum menyatakan bahawa pelajar UiTM masih lemah dalam kemahiran lisan. Kajian Azman dan Ahmad Nazuki (2010) pula menemukan kepentingan penggunaan kaedah transliterasi dalam mempelajari bahasa Arab di UiTM. Namun, kajian-kajian ini tidak mengkaji secara langsung kepercayaan jangkaan keupayaan sendiri dalam kalangan pelajar UiTM ketika mempelajari kemahiran lisan bahasa Arab.

Sebelum ini, beberapa kajian telah dilakukan terhadap beberapa komponen pembelajaran sendiri pelajar di UiTM dalam konteks kemahiran lisan iaitu sikap pelajar (Ghazali Yusri, Nik Mohd Rahimi, & Parilah, 2010b) serta motivasi dan kebimbangan ujian (Ghazali Yusri, Nik Mohd Rahimi, & Parilah, 2010a). Namun, kajian-kajian ini tidak mengkaji komponen kepercayaan jangkaan keupayaan sendiri secara terperinci dengan

menggabungkan data kuantitatif dan kualitatif secara serentak. Kajian ini cuba untuk menggabungkan kedua-dua data tersebut. Data kuantitatif mampu menggeneralisasikan dapatan kajian kepada seluruh populasi dan pada masa yang sama data daripada kualitatif pula boleh digunakan untuk menerangkan secara terperinci permasalahan kajian (Creswell, 2005).

Persoalan Kajian

Terdapat dua persoalan kajian, iaitu:

- (1) Sejauh manakah tahap kepercayaan jangkaan keupayaan sendiri dalam kalangan pelajar kursus bahasa Arab di UiTM ?
- (2) Bagaimanakah pelajar menggunakan kepercayaan jangkaan keupayaan sendiri dalam kursus bahasa Arab di UiTM ?

Metodologi

Kajian ini merupakan satu kajian campuran kuantitatif dan kualitatif yang menggunakan instrumen soal selidik dan temu bual. Soal selidik tentang kepercayaan jangkaan keupayaan sendiri diadaptasi daripada instrumen pembelajaran sendiri MSLQ (*The Motivated Strategies for Learning Questionnaire*) oleh Pintrich et al. (1991) dengan menggunakan skala Likert 7 tahap. Populasi pelajar sepenuh masa bagi tahap tiga Kursus Bahasa Arab Sebagai Bahasa Ketiga di seluruh kampus UiTM dianggarkan berjumlah 2600 orang. Oleh itu, sampel kajian ini terdiri daripada 455 orang, iaitu bilangan yang sesuai dan mencukupi untuk tujuan digeneralisasikan kepada seluruh populasi pelajar bahasa Arab tahap tiga di UiTM (Krejcie & Morgan, 1970). Teknik persampelan rawak berstrata (*stratified random sampling*) digunakan kerana populasi datang daripada gugusan fakulti yang berbeza. Di samping itu, teknik *disproportionate sampling* juga digunakan kerana jumlah peratusan pelajar yang mengambil kursus ini berbeza antara gugusan fakulti serta berbeza dari segi latar belakang pengalaman pembelajaran bahasa Arab terdahulu.

Data kuantitatif melibatkan pemilihan sampel daripada semua kampus UiTM di seluruh Malaysia yang menawarkan kursus bahasa Arab tahap tiga (BAB501), iaitu melibatkan sebanyak 11 buah kampus negeri termasuk kampus utama di Shah Alam. Pemilihan pelajar pada tahap ini adalah kerana mereka merupakan pelajar tahap tertinggi dalam sistem pembelajaran bahasa Arab di UiTM. Oleh itu, mereka dijangka sudah membentuk kepercayaan jangkaan keupayaan sendiri terhadap pembelajaran kemahiran lisan bahasa Arab. Sebelum kajian sebenar dilakukan, tahap Alfa Cronbach bagi item kajian telah dianalisis bagi melihat tahap kebolehpercayaan item kajian. Analisis menunjukkan bahawa nilai Alfa Cronbach yang diperolehi bagi item kepercayaan jangkaan keupayaan sendiri ialah .881 iaitu satu nilai tahap kebolehpercayaan yang diterima oleh para sarjana (Sekaran, 2003).

Item-item soal selidik yang melibatkan konstruk kepercayaan jangkaan keupayaan sendiri terdiri daripada lapan item, yang terbahagi pula kepada dua bahagian. Bahagian pertama ialah kepercayaan untuk berjaya dalam kursus yang melibatkan empat item: (i) MK05 'Saya percaya akan memperolehi gred cemerlang dalam kemahiran lisan bahasa Arab', (ii) MK20 'Saya yakin boleh melaksanakan tugas dan ujian kemahiran lisan bahasa Arab dengan cemerlang', (iii) MK21 'Saya jangka boleh berjaya dalam kursus kemahiran lisan bahasa Arab', (iv) MK29 'Saya pasti dapat menguasai kemahiran lisan bahasa Arab di dalam kursus ini'. Manakala bahagian kedua pula ialah kepercayaan untuk berjaya menguasai kemahiran lisan secara umum yang melibatkan empat item juga iaitu: (i) MK06 'Saya pasti dapat memahami bahan paling sukar dalam kemahiran lisan bahasa Arab', (ii) MK12 'Saya yakin dapat memahami pelajaran asas kemahiran lisan bahasa Arab', (iii) MK15 'Saya yakin dapat memahami pelajaran kemahiran lisan bahasa Arab paling rumit', dan (iv) MK31 'Saya rasa boleh menguasai kemahiran lisan bahasa Arab'.

Selepas data diperolehi, satu analisis deskriptif dilakukan dengan menggunakan perisian SPSS versi 17, bagi melihat min kepercayaan jangkaan keupayaan sendiri keseluruhan pelajar. Untuk tujuan interpretasi data deskriptif, kajian ini membahagikan min kepada tiga tahap seperti Jadual 1.

Jadual 1: Kategori min Skala Likert 7 tahap (Adaptasi daripada Nik Mohd Rahimi, 2004)

Skor min	Tahap
5.01 hingga 7.00	Tinggi
3.01 hingga 5.00	Sederhana
1.00 hingga 3.00	Rendah

Selain itu, kajian ini menggunakan teknik temu bual yang dirakam dengan menggunakan perakam MP3. Rakaman itu kemudiannya diberikan kod (sebagai contohnya RP 10 menunjukkan responden pelajar ke-10), diletakkan tarikh dan ditranskripsikan secara verbatim. Sebelum transkripsi itu dianalisis, ia disemak oleh responden temu bual bagi mendapatkan persetujuan mereka terhadap kandungan transkripsi itu. Selepas itu, data dianalisis dengan menggunakan perisian NVIVO7 bagi mewujudkan tema-tema yang berkaitan. Tema-tema itu kemudiannya dirujuk kepada pakar untuk mendapatkan pengesahan *Cohen Kappa*.

Responden temu bual dipilih berdasarkan kaedah persampelan kualitatif *purposeful sampling* dengan menggunakan prosedur pengambilan data secara *maximal variation sampling*. Seramai 13 orang pelajar terlibat dalam temu bual. Empat orang pelajar mewakili Gugusan Fakulti Sains dan Teknologi, enam orang daripada Gugusan Fakulti Sains Sosial dan empat orang yang lain mewakili Gugusan Fakulti Pengurusan dan Perniagaan. Selain itu, dari segi latar belakang pengalaman pembelajaran bahasa Arab, enam orang pelajar terdiri daripada mereka yang tamat pembelajaran bahasa Arab

sehingga tingkatan menengah tinggi persekolahan, tiga orang sehingga peringkat sekolah rendah manakala empat orang pelajar yang lain terdiri daripada mereka yang tidak mempunyai asas dalam bahasa Arab. Kepelbagaian latar belakang dan fakulti diambil kira bagi melihat pandangan pelajar dari pelbagai perspektif. Kesemua mereka juga merupakan pelajar tahap tiga kursus bahasa Arab (kod BAB501) sebagai bahasa ketiga di UiTM. Sebelum ditemu bual, para responden terlebih dahulu dimaklumkan bahawa skop temu bual hanya meliputi kepercayaan jangkaan keupayaan sendiri dalam konteks kemahiran lisan bahasa Arab sahaja dan tidak merangkumi kemahiran menulis dan membaca.

Dapatan Kajian

Jadual 2 menunjukkan nilai min keseluruhan pelajar bagi komponen kepercayaan jangkaan keupayaan sendiri berada pada tahap yang tinggi (M=5.10, SP=.82). Dapatan kajian juga mendapati, elemen keyakinan untuk berjaya dalam kursus adalah lebih tinggi (M=5.34, SP=.88) berbanding keyakinan untuk menguasai kemahiran lisan secara umum (M=4.85, SP=.89).

Jadual 2: Tahap kepercayaan jangkaan keupayaan sendiri pelajar (N=455)

Item	M	SP	Interpretasi
Berjaya dalam kursus bahasa Arab	5.34	.88	Tinggi
Berjaya dalam kemahiran lisan bahasa Arab	4.85	.89	Sederhana
Keseluruhan Kepercayaan Jangkaan Keupayaan Kendiri	5.10	.82	Tinggi

Melalui temu bual, pelajar didapati mempunyai kepercayaan terhadap keupayaan diri mereka sendiri untuk berjaya dalam pembelajaran. Mereka berasa bahawa mereka mampu untuk berjaya walaupun tahap keupayaan mereka terbatas kepada penggunaan ayat-ayat bahasa Arab yang asas sahaja seperti yang mereka nyatakan di bawah ini:

“Apabila nak *apply*.. nak bercakap tu.. bolehlah.. kira *certain-certain* ayat-ayat yang biasa tu bolehlah.. (RP10)”

“Saya rasa.. kalau kita untuk *basic*.. untuk *communicate with some Arab friends* tu bolehlah (RP3)”

Antara faktor yang menyumbang kepada pembinaan kepercayaan ini ialah faktor pengalaman terdahulu mempelajari bahasa Arab serta pertolongan pensyarah. Antara yang mereka nyatakan ialah:

“...yang saya belajar sekarang, *just* kira *basic*, kira *refresh* balik apa yang saya belajar dahululah.. kira boleh fahamlah (RP10)”

“Kalau *based on silabus..* insya Allah lah (dapat kuasai) sebab ustaz banyak tolong semua kan. (RP4) ”

“Saya dengar bahasa Arab ni.. ustaz-ustaz ni boleh bantu.. *student* ..dia macam sekurang-kurangnya dia tak bagilah *fail*. Sekurang-kurangnya dalam gred C je ke. (RP11) ”

Walaupun begitu, pelajar menyedari tahap keterbatasan keupayaan bahasa Arab yang mereka miliki. Mereka hanya mampu menggunakan ayat-ayat biasa sahaja dan tahap respons kepada perbualan juga terhad seperti yang mereka luahkan:

“Setakat ni.. perbualan bahasa Arab komunikasi yang *basic* tu boleh tapi untuk yang lebih mendalam tu rasa masih jauh lagi dan masih banyak yang perlu dipelajari, tidak cukup sekadar tiga sem.. (RP5)”

“Orang cakap faham tapi tak boleh nak jawab (RP2)”

Antara faktor keterbatasan keupayaan itu dikaitkan dengan tahap pembelajaran yang agak terhad di dalam kelas seperti yang dinyatakan oleh responden di bawah:

“Ada *basic* tu ada.. cuma *basic* kita tak cukup untuk kita betul-betul buat *conversation* dengan orang.. (RP3)”

Mereka juga menyatakan rasa yakin untuk tinggal di negara Arab sekiranya diberikan tugas di sana. Ini terbukti melalui pernyataan berikut:

“Kalaulah terpaksa juga duduk kat sana.. saya akan *survive* sendiri ..kalau saya tak tahu cakap bahasa Arab saya akan buat sampai diorang faham.. tak kira lah macam mana pun (RP12) ”

“Kalau setakat tiga *level* ni.. bagi saya tak lagilah.. mungkin kita akan lebih banyak belajar lagi di sana lah (di negara Arab).. sebab kalau kita hari-hari kita dengar.. dah habis setahun kita boleh faham lah.. (RP9)”

Perbincangan

Kajian ini mendapati tahap kepercayaan jangkaan keupayaan sendiri bagi keseluruhan pelajar berada pada tahap yang tinggi. Ia menunjukkan bahawa pelajar UiTM mempunyai tahap kepercayaan yang tinggi bahawa mereka mampu berjaya dalam kursus ini.

Walaupun begitu, kajian ini mendapati kepercayaan pelajar untuk berjaya dalam kursus di UiTM adalah lebih tinggi berbanding kepercayaan mereka untuk berjaya menguasai kemahiran lisan bahasa Arab secara umum. Keadaan ini disebabkan oleh beberapa faktor

dan dijelaskan oleh temu bual pelajar. Faktor pertama ialah keterbatasan penguasaan lisan bahasa Arab pelajar. Walaupun pelajar percaya bahawa mereka akan berjaya dalam kursus ini, namun mereka menyedari tahap keterbatasan keupayaan yang mereka miliki. Mereka mengakui bahawa mereka hanya mampu menggunakan ayat-ayat yang biasa sahaja manakala tahap respons mereka terhadap perbualan juga terhad. Keterbatasan keupayaan ini dikaitkan dengan tahap pembelajaran yang agak terhad di dalam kelas. Kelas bahasa Arab di UiTM hanyalah berjumlah dua jam kredit sahaja seminggu, manakala secara kumulatifnya pula berjumlah 28 jam temu satu semester. Bagi pembelajaran selama tiga semester, pelajar hanya mempunyai 84 jam temu sahaja. Pendapat ini disokong oleh Norhayuza et al. (2004) yang mendapati separuh pelajar bahasa Arab di UiTM berasa tidak yakin untuk bertutur dalam bahasa Arab dengan hanya menggunakan modul sedia ada. Menurut mereka, ini kerana pelajar meletakkan penanda aras bagi tahap penguasaan bahasa Arab yang perlu mereka kuasai adalah seperti penguasaan para pensyarah. Oleh itu, mereka berasa tidak mampu untuk mencapainya dengan menggunakan modul sedia ada.

Walaupun keupayaan pelajar adalah terbatas, namun mereka menyatakan keyakinan untuk tinggal di negara Arab sekiranya diberikan peluang. Keadaan ini mungkin didorong oleh tahap motivasi mereka yang tinggi, sebagaimana yang dinyatakan oleh dapatan kajian terdahulu tentang motivasi pelajar bahasa Arab di UiTM (Ainol Madziah & Isarji, 2009; Ghazali Yusri et al., 2010a). Ia juga selari dengan pendapat Bandura (1993) yang menyatakan bahawa kepercayaan jangkaan keupayaan sendiri menyumbang kepada motivasi dalam beberapa bentuk, iaitu pertamanya dalam menentukan matlamat yang ditetapkan, keduanya berapa banyak usaha yang perlu dikerahkan, ketiganya berapa lama mereka tekal dalam menghadapi kesukaran dan bangkit daripada kegagalan serta keempatnya, memberi kesan kepada pemilihan aktiviti, usaha dan ketekalan pelajar. Selain itu, kejayaan juga akan menyebabkan pelajar bersedia untuk melaburkan lebih banyak tenaga untuk pembelajaran manakala kegagalan akan mengurangkan keinginan mereka untuk melaburkan masa, usaha dan fokus (Ray, Garavalia & Murdock, 2003).

Selain itu, tahap kepercayaan jangkaan keupayaan sendiri pelajar yang tinggi terutama sekali untuk berjaya dalam kursus di UiTM dijelaskan dengan lebih terperinci oleh temu bual pelajar. Mereka menyatakan bahawa faktor yang menyumbang kepada kepercayaan ini ialah pertamanya, pertolongan pensyarah dan keduanya, pengalaman terdahulu mereka dalam mempelajari bahasa Arab. Dari segi pertolongan pensyarah, mereka menyedari dan percaya bahawa pensyarah bahasa Arab didapati sukar untuk menggagalkan pelajar dalam kursus ini. Keadaan ini dilihat telah memberikan kepercayaan kepada pelajar untuk berjaya dengan cemerlang ataupun sekadar lulus secara minima, iaitu sekadar memperolehi gred C dan tidak perlu lagi mengulang kursus pada semester hadapan.

Pengaruh pengalaman lepas pelajar terhadap tahap kepercayaan jangkaan keupayaan sendiri pelajar pula terbukti melalui beberapa perkara. Pertamanya, berdasarkan kajian terdahulu dalam konteks pelajar UiTM (Ghazali Yusri, Nik Mohd Rahimi, & Parilah, 2011), tahap kepercayaan pelajar didapati meningkat selari dengan peningkatan tahap

pengalaman pembelajaran pelajar. Ini kerana kajian tersebut mendapati terdapat perbezaan yang signifikan dalam komponen ini antara kumpulan pelajar yang berbeza tahap pengalaman. Dengan kata lain, apabila pengalaman pembelajaran meningkat, maka tahap komponen ini juga didapati meningkat dalam kalangan pelajar.

Keduanya, berdasarkan kajian terdahulu (Pintrich & Schunk, 1996), tahap komponen ini juga dikaitkan dengan prestasi akademik pelajar. Malah Pintrich dan Schunk (1996) menyatakan bahawa kajian lepas secara konsisten menunjukkan bahawa kepercayaan jangkaan keupayaan sendiri mempunyai hubungan dengan pencapaian dan prestasi akademik sama ada dalam ujian ataupun tugas. Ia juga disokong oleh kajian Graham (2006) yang mendapati pelajar yang mempunyai potensi yang rendah lebih suka untuk menghadkan keupayaan mereka untuk belajar berbanding pelajar yang berpotensi tinggi yang tidak menghadkan keupayaan mereka. Oleh itu, faktor pengalaman pelajar bukan sahaja mempengaruhi tahap kepercayaan jangkaan keupayaan pelajar semata-mata, tetapi juga mempengaruhi pencapaian akademik pelajar secara langsung. Sehubungan dengan itu, mengikut Pintrich dan Schunk (1996), konstruk jangkaan adalah penting, malah dalam kajian empirikal tentang motivasi pencapaian, konstruk jangkaan lebih ditekankan berbanding konstruk minat dan nilai tugas. Oleh itu, kajian lanjutan terhadap hubungan antara tahap kepercayaan jangkaan keupayaan pelajar dengan pencapaian mereka dalam konteks kemahiran lisan bahasa Arab di UiTM perlu dijalankan pada masa hadapan kerana perkara ini berada di luar skop perbincangan artikel ini.

Ketiganya, pengalaman juga menyebabkan persepsi pelajar terhadap tahap kesukaran kursus adalah berbeza (lihat kajian Ghazali Yusri, et al., 2010b), seterusnya mempengaruhi tahap kepercayaan jangkaan keupayaan sendiri pelajar (Ghazali Yusri, et al., 2011). Perkara ini selari dengan pandangan Lynch (2008) yang mengaitkan kesukaran kursus sebagai penyebab kepada penurunan tahap kepercayaan jangkaan pelajar. Pelajar yang kurang berpengalaman melihat kursus bahasa Arab lebih sukar berbanding pelajar yang berpengalaman. Selain itu, apabila tahap persepsi mereka terhadap kesukaran semakin tinggi, ia juga mungkin menyebabkan tahap usaha, tahap penggunaan strategi pembelajaran kognitif dan metakognitif juga berada pada tahap yang rendah, menyokong dapatan Graham (2006) dan Lynch (2008), selain menyokong dapatan Van-Zile Tamsen dan Livingston (1999) serta al-Alwan (2008). Begitu juga, kajian Lynch (2006), Klomegh (2007) dan Cheung (2004) juga menunjukkan bahawa aspek kepercayaan jangkaan keupayaan sendiri merupakan petunjuk utama kepada kejayaan pelajar sama ada pada peringkat permulaan ataupun lanjutan. Walaupun begitu, kajian Rueda dan Chen (2005) menemukan dapatan yang agak berbeza. Mereka menyatakan bahawa penilaian orang Cina terhadap kepercayaan jangkaan keupayaan sendiri mereka ketika mempelajari bahasa Cina adalah lebih rendah jika dibandingkan dengan pelajar bukan Asia, malah ia bukanlah satu petunjuk kepada kejayaan pembelajaran mereka. Rueda dan Chen menyatakan bahawa aspek kebimbangan untuk gagal dalam kursus adalah lebih menjangkakan (*predict*) kejayaan pelajar Cina dalam pembelajaran berbanding aspek kepercayaan jangkaan keupayaan sendiri.

Implikasi Kajian dan Cadangan

Kajian ini mempunyai beberapa implikasi terhadap pembelajaran bahasa Arab di UiTM. Pertamanya, konsep jangkaan perlu diterapkan dan dipupuk dalam kalangan pelajar yang lemah supaya prestasi akademik mereka meningkat, selari dengan saranan yang diutarakan oleh Margolis dan McCabe (2006). Keduaanya, penetapan matlamat yang hendak dicapai dalam pembelajaran perlulah jelas supaya pelajar tidak berasa terlalu sukar untuk mencapainya. Ia juga haruslah tidak terlalu mudah sehingga tidak memerlukan usaha yang bersungguh-sungguh daripada pelajar. Ia seharusnya realistik berdasarkan tahap keupayaan pelajar yang berbeza-beza, sebagaimana yang diutarakan oleh Cajkler dan Addelman (2000) serta Dabbagh (2003) yang mencadangkan kepelbagaian stimulus dan sistem sokongan kepada pelajar yang mempunyai pencapaian yang berbeza. Ketiganya, para pelajar perlu didedahkan kepada penggunaan bahan pembelajaran yang autentik sebagaimana yang disarankan oleh ramai pengkaji (Burke, 2007; Gilmore, 2007). Ini bagi memperlihatkan kepada mereka penggunaan bahasa Arab lisan yang sebenar dalam kehidupan seterusnya mengetahui tahap yang perlu mereka capai dalam pembelajaran kemahiran lisan bahasa Arab. Malah mereka juga tidak akan semata-mata berasa selesa dengan pembelajaran dan pencapaian di dalam kelas.

Kesimpulannya, walaupun tahap kepercayaan jangkaan keupayaan sendiri pelajar secara keseluruhannya berada pada tahap yang tinggi, namun penelitian terperinci terhadap komponen aspek ini mendapati tahap kepercayaan pelajar untuk menguasai kemahiran lisan bahasa Arab secara umum masih lagi berada pada tahap yang sederhana. Oleh itu, beberapa penambahbaikan terhadap pembelajaran kemahiran lisan bahasa Arab telah dicadangkan. Antaranya, meletakkan matlamat pembelajaran berdasarkan kepercayaan jangkaan keupayaan sendiri pelajar yang berbeza-beza dan menggunakan bahan pembelajaran yang autentik.

Rujukan

- Ainol Madziah Zubairi & Isarji Haji Sarudin (2009). Motivation to learn a foreign language in Malaysia. *GEMA Online™ Journal of Language Studies*, 9(2), 73-87.
- al-Alwan, A. F. (2008). Self-regulated learning in high and low achieving students at al-Hussein bin Talal University (AHU) in Jordan. *International Journal of Applied Educational Studies*, 1(1), 1-13.
- Atkinson, J. W. (1957). Motivational determinants of risk-taking behavior. *Psychological review*, 64(6), 359-372.
- Azman Che Mat & Ahmad Nazuki @ Marzuki Yaakob (2010). Kegunaan transliterasi dalam pengajaran dan pembelajaran bahasa Arab. *GEMA Online™ Journal of Language Studies*, 10(2), 19-35.

- Bail, F. T., Zhang, S., & Tachiyama, G. T. (2008). Effects of a self-regulated learning course on the academic performance and graduation rate of college students in an academic support program. *Journal of College Reading and Learning*, 39(1), 54-72.
- Bandura, A. (1993). Perceived self-efficacy in cognitive development and functioning. *Educational Psychologist*, 28(2), 117-148.
- Brophy, J. (1998). *Motivating students to learn*. New York: McGraw-Hill.
- Burke, B. M. (2007). Creating communicative classrooms with experiential design. *Foreign Language Annals*, 40(3), 441-462.
- Cajkler, W., & Addelman, R. (2000). *The practice of foreign language teaching* (Edisi ke-2). London: David Fulton Publishers.
- Cheung, E. (2004). Goal setting as motivational tool in student's self-regulated learning. *Educational Research Quarterly*, 27(3), 3-9.
- Creswell, J. W. (2005). *Educational research, planning, conducting and evaluating quantitative and qualitative research*. Edisi ke-2. New Jersey: Pearson Education.
- Dabbagh, N. (2003). Scaffolding: An important teacher competency in online learning. *TechTrends*, 47(2), 39-44.
- Eccles, J., & Wigfield, A. (1985). Teacher expectancies and student motivation. Dlm. J. B. Dusek (pnyt.), *Teacher expectancies*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Ghazali Yusri, Nik Mohd Rahimi, & Parilah, M. Shah (2010a). Kebimbangan ujian dan motivasi dalam kalangan pelajar kursus bahasa Arab dalam konteks kemahiran lisan. *ASEAN Journal of Teaching & Learning in Higher Education*, 2(2), 50-63.
- Ghazali Yusri, Nik Mohd Rahimi & Parilah M. Shah. (2010b). Sikap pelajar terhadap pembelajaran kemahiran lisan bahasa Arab di Universiti Teknologi MARA (UiTM). *GEMA Online™ Journal of Language Studies*, 10(3), 15-33.
- Ghazali Yusri, Nik Mohd Rahimi, & Parilah M. Shah. (2011). Motivation in learning oral Arabic skills among students with different prior experience and gender. *Pertanika Journal of Social Sciences & Humanities*, in press.
- Gilmore, A. (2007). Authentic materials and authenticity in foreign language learning. *Language Teaching*, 40(2), 97-118.
- Graham, S. (2006). A study of students' metacognitive beliefs about foreign language study and their impact on learning. *Foreign Language Annals*, 39(2), 296-309.

- Klomegah, R. Y. (2007). Predictors of academic performance of university students: an application of the goal efficacy model. *College Student Journal*, 41(2), 407-415.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining samples size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607 - 610.
- Lynch, D. J. (2006). Motivational factors, learning strategies and resource management as predictors of course grades. *College Student Journal*, 40(2), 423-428.
- Lynch, D. J. (2008). Confronting challenges: Motivational beliefs and learning strategies in difficult college courses. *College Student Journal*, 42(2), 416-421.
- Margolis, H., & McCabe, P. P. (2006). Improving self-efficacy and motivation: What to do, what to say. *Intervention in School and Clinic*, 41(4), 218-227.
- Nik Mohd Rahimi Nik Yusoff. (2004). *Kemahiran mendengar bahasa Arab: Satu kajian di Sekolah Menengah Kerajaan Negeri*. Tesis Ph.D. Universiti Kebangsaan Malaysia, Bangi.
- Norhayuza Mohamad, Naimah Abdullah, Sahabudin Salleh, & Ibrahim Abdullah. (2004). *Kajian penilaian modul BA UiTM (2002) peringkat ijazah*. Shah Alam: Institut Penyelidikan, Pembangunan & Pengkormesialan UiTM.
- Olaussen, B. S., & Braten, I. (1999). Students' use of strategies for self-regulated learning: Cross-cultural perspectives. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 43(4), 409-431.
- Paris, S. G. (2004). Principles of self-regulated learning for teachers. Dlm. Jessie Ee, Agnes Chang & Oon Seng Tan (pnyt.), *Thinking about thinking*, hlm. 48-71. Singapore: McGraw Hill Education.
- Pintrich, P. R., & De Groot, E. V. (1990). Motivational and self-regulated learning components of classroom academic performance. *Journal of Educational Psychology*, 82(1), 33-40.
- Pintrich, P. R., & Schunk, D. H. (1996). *Motivation in education: Theory, research and applications*. Englewood Cliffs: Prentice-Hall Inc.
- Pintrich, P. R., Smith, D. A. F., Garcia, T. & McKeachie, W. J. (1991). *A manual for the use of the Motivated Strategies for Learning Questionnaire (MSLQ)*. Michigan: University of Michigan. (Atas talian) Muat turun 17 Oktober 2008, dari <http://eric.ed.gov/PDFS/ED338122.pdf>
- Ray, M., Garavalia, L. & Murdock, T. (2003). Aptitude, motivation, and self-regulation as predictors of achievement among developmental college students. *Research & Teaching in Developmental Education*, 20(1), 5-21.

- Rueda, R., & Chen, C. B. (2005). Assessing motivational factors in foreign language learning: Cultural variation in key constructs. *Educational Assessment, 10*(3), 209-229.
- Sahabudin Salleh. (2003). *Masalah penguasaan bahasa Arab komunikasi di kalangan pelajar Melayu: Satu kajian kes*. Tesis Sarjana. Universiti Malaya, Kuala Lumpur.
- Sekaran, U. (2003). *Research methods for business: A skill-building approach* (Edisi ke-4). United States of America: John Wiley & Sons, Inc.
- The Academic Affairs Division (2009). Academic regulations: Diploma and bachelor degree (Honours) programmes (amendment 2009). (Atas talian) Muat turun 4 Mei 2010, dari Universiti Teknologi MARA: http://www.hea.uitm.edu.my/images/stories/downloads/academic_regulations/Academic%20Regulations%20Diploma%20Degree%202009.pdf
- VanZile-Tamsen, C. & Livingston, J. A. (1999). The differential impact of motivation on the self-regulated strategy use of high-and low-achieving college students. *Journal of College Student Development, 40*(1), 54-60.
- Zawawi Ismail. (2008). *Penilaian kemahiran bertutur bahasa Arab dalam kurikulum bahasa Arab komunikasi di Sekolah Menengah Kebangsaan Agama*. Tesis Ph.D. Universiti Kebangsaan Malaysia, Bangi.
- Zimmerman, B. J., & Martinez-Pons, M. (2004). Pursuing academic self-regulation: A 20-year methodological quest. Dlm. Jessie Ee, Agnes Chang & Oon Seng Tan (pnyt.), *Thinking about thinking*, hlm. 3-30. Singapore: McGraw Hill Education.

Penulis

Ghazali Yusri merupakan seorang pensyarah kanan di Akademi Pengajian Bahasa, Universiti Teknologi MARA Shah Alam. Pengkhususan beliau ialah penilaian kurikulum, psikologi pendidikan, strategi pembelajaran bahasa, serta pengukuran dan penilaian.

Nik Mohd Rahimi (Ph.D) merupakan seorang profesor madya di Fakulti Pendidikan, Universiti Kebangsaan Malaysia. Bidang pengkhususan beliau berkaitan dengan pendidikan bahasa Arab, penilaian kurikulum pendidikan dan pendidikan Islam.

Parilah M. Shah (Ph.D) merupakan seorang pensyarah kanan di Fakulti Pendidikan, Universiti Kebangsaan Malaysia. Bidang pengkhususan beliau berkaitan dengan pemerolehan bahasa kedua, pembacaan, pengajaran Bahasa Inggeris kepada penutur bukan natif dan pendidikan dwi-bahasa dan dwi-budaya.

Wan Haslina Wah merupakan seorang pensyarah kanan di Fakulti Perubatan, Universiti Kebangsaan Malaysia. Bidang pengkhususan beliau berkaitan dengan oftalmologi dan penilaian kurikulum.

Ahmed Thalal Hassan merupakan seorang pensyarah di Pusat Pengajian Bahasa dan Pembangunan Insaniah, Universiti Malaysia Kelantan. Bidang pengkhususan beliau ialah pengajaran bahasa Arab sebagai bahasa kedua (TASL) dan linguistik Arab.